

Уошингтън Ървинг

ДЯВОЛЪТ И ТОМ УОКЪР
РАЗКАЗИ И ЛЕГЕНДИ

София, 2018

Преводът е направен по изданията:

WASHINGTON IRVING

The Sketch Book, "S.C. Van Winkle", 1819;

Bracebridge Hall, "S.C. Van Winkle", 1822;

Tales of a Traveller, "Lea&Carey", 1824;

Tales of the Alhambra, "Lea&Carey", 1832.

На корицата: портрет на Уошингтън Ървинг, художник Петър Станимиров

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Огняна Иванова, подбор и превод, 2018

© Петър Станимиров, художник, 2018

© Издателство „Изток-Запад“, 2018

ISBN 978-619-01-0285-4

Ўошингтън Ёрвинг

ДЯВОЛЪТ И ТОМ УОКЪР

РАЗКАЗИ И ЛЕГЕНДИ

Подбор и превод английски
Огняна Иванова

КОЛЕКЦИЯ „ВЪРХОВЕ“

1. ДЖЕЙМС ДЖОЙС	♦ Одисей
2. ХАНС ЯКОБ ГРИМЕЛСХАУЗЕН	♦ Приключенията на Симплицисимус
3. ДАНИЪЛ ДЕФО	♦ Робинзон Крузо
4. АРТЪР КОНАН ДОЙЛ	♦ Три романа с Шерлок Холмс
5. ДЖОНАТАН СУИФТ	♦ Пътешествията на Гъливер
6. ЧАРЛС ДИКЕНС	♦ Големите надежди
7. ХЪРМАН МЕЛВИЛ	♦ Моби Дик
8. РОБЪРТ ЛУИС СТИВЪНСЪН	♦ Избрано
9. АЛФОНС ДОДЕ	♦ Дребосъчето
10. СТЕНДАЛ	♦ Червено и черно
11. АЛЕКСАНДЪР ДЮМА	♦ Граф Монте Кристо, т. 1 и 2
12. МАРК ТВЕН	♦ Принцът и просякът.
Приключенията на Хъкълбери Фин
13. ЕДГАР АЛАН ПО	♦ Историята на Артър Гордън Пим
14. ЧАРЛС ДИКЕНС	♦ Коледна песен
15. ДЖОВАНИ БОКАЧО	♦ Декамерон
16. ФРАНЦ КАФКА	♦ Процесът
Присъдата. Новели и разкази
17. МИГЕЛ ДЕ СЕРВАНТЕС	♦ Знаменитият идалго дон Кихот
де Ла Манча, т. 1 и 2
18. РОБЕРТ ЩИЛМАРК	♦ Наследникът от Калкута
19. НИКОЛАЙ ГОГОЛ	♦ Мъртви души
Петербургски повести
Из „Миргород“
20. ТОМАС ХАРДИ	♦ Усекски истории и други разкази
21. ГУСТАВ МАЙРИНК	♦ Голем. Белият доминиканец
22. ХАРИЕТ БИЧЪР СТОУ	♦ Чичо Томовата колиба
23. ЖУЛ ВЕРН	♦ Капитан Немо
24. ДЪНСЕЙНИ, ЛЪВКРАФТ, ХОДЖСЪН	♦ Бащите на ужаса
25. АНДРЕЙ ПЛАТОНОВ	♦ Избрано. Том 1
26. РОБЪРТ ХАУЪРД	♦ Конан. Том 1 и 2
27. АНТОАН ДЪО СЕНТ-ЕКЗЮПЕРИ	♦ Романи
28. БРАМ СТОКЪР	♦ Градината на злото
29. ЕДГАР РАЙС БЪРОУЗ	♦ Тарзан. Том 1
30. ВОКТОР ЮГО	♦ Човекът, който се смее
31. ШАРА ДЕ КОСТЕР	♦ Тил Уленшпигол
32. БРАТЯ ГРИМ	♦ Немски сказания
33. УИЛКИ КОЛИНС	♦ Жената в бяло
34. ЯН ПОТОЦКИ	♦ Ръкопис, намерен в Сарагоса
35. АЛЕКСАНДЪР ГРИН	♦ Тайнствени истории
36. УОШИНГТЪН ЪРВИНГ	♦ Дяволът и Том Уокър

Съдържание

Рип ван Уинкъл.....	7
Дяволът и Том Уокър.....	21
Младоженецът призрак.....	33
Корабът, вещаещ бури.....	47
Аделантаго на седем града (Легенда за остров Св. Брендан).....	53
Легенда за арабския астролог.....	69
Легенда за принц Ахмед ал Камил (Поклонникът на любовта).....	85
Легенда за наследството на мавъра.....	113
Легенда за трите красиви принцеси.....	131
Легенда за Розата на Алхамбра.....	151
Легенда за гвете потайни статуи.....	165
Легенда за омагьосания войник.....	181

Рип ван Уинкъл

Всеки, който е плавал нагоре по река Хъдсън, със сигурност помни Катскилските планини. Те са отрязан клон от семейното дърво на Апалачите и се виждат някъде на запад от реката – извисяват се величествено и господстват над околността.

Всеки сезон, всяка промяна на времето и всъщност всеки час от деня внасят нещо различно в магичните багри и форми на тези планини, смятани от достопочтените съпруги от близо и далеч за идеалните барометри. Ако се задържи хубаво време, Катскилските планини са облечени в синьо и пурпур, а резките им очертания се открояват на ясното вечерно небе, ала понякога, когато в останалата част от пейзажа няма облаци, върховете им нахлупват гугли от сиви изпарения, които проблясват и греят на последните лъчи на залязващото слънце като сияен ореол.

В подножието на тези вълшебни планини пътешественикът съзира лек лъкатушещ дим, издигащ се от селце с плочести покриви, които просветват между дърветата там, където синият оттенък на възвишенията прелива в яркозеленото от по-близкия пейзаж. Това място е много старо, основано още от холандски колонисти в първите години на провинцията, точно преди да започне управлението на почитаемия Питър Стайвесънт (Бог да го прости!), и имаше къщи на ранни заселници, запазени допреди няколко години, изградени от малки жълти тухли, донесени от Холандия, с прозорци на ромбове и фронтони с ветропоказатели.

В същото това село и точно в една от тези къщи (която, да не спестявам истината, за жалост беше съсипана от времето и природните стихии) от много години – още откакто областта е била провинция на Великобритания – живеел простоват и благодушен мъж на име Рип ван Уинкъл. Бил потомък на рода Ван Уинкъл, показал голяма храброст в достойните дни на Питър Стайвесънт, като участвал редом с него в обсадата на форт „Кристи-

на“. Сегашният Ван Уинкъл обаче бил наследил малко от войнствения нрав на своите прадеди. Както казах, простоват и благодушен, освен това той бил и добър съсед, както и сговорчив съпруг под чехъл. Всъщност последното обстоятелство вероятно се дължало на факта, че бил отстъпчив по нрав, защото мъжете, командвани от свадливи жени, обикновено и във от къщи се държат угоднически и смирено. Характерите им несъмнено стават податливи и ковки след изпитанието в огнената пещ на семейството, така че прочетените нотации струват колкото всичките проповеди на света, защото ги възпитават в добродетелите да проявяват търпение и да издържат на страдания. В известен смисъл една опърничава жена може да се приеме като поносима благословия, така че Рип ван Уинкъл бил трижди благословен.

Той със сигурност бил любимец на благоверните съпруги в селото, а те, както се случва с обичливия пол, заставали на негова страна във всички семейни разправии и задължително, когато обсъждали въпроса, докато си приказвали вечер, винаги обвинявали госпожа Ван Уинкъл. И селските деца радостно крещели, щом го видели да се задава. Той участвал в лудориите им, правел им играчки, научил ги да пускат хвърчила, да се целят с топчета, а също така им разказвал дълги истории за призраци, вещици и индианци. Винаги когато обикалял из селото, бил съпровождан от орляк дребосъци – държали се за пешовете на дрехата му, катерели се по гърба му, безнаказано му погаждали хиляди номера и нито едно куче не го лаело.

Големият недостатък в природата на Рип бил ненадминатото му отвращение към всякакъв вид доходоносен труд. Това не било поради липса на усърдие или постоянство – понякога сядал на мокра скала с въдица, дълга и тежка като татарско копие, и без да каже гък по цял ден ловял риба, дори ако не бил окуражен и от едно клъвване. Часове наред се бяхтел с ловджийска пушка на рамо през гори и блата, по хълмове и в долини, за да убие някоя катерица или гривяк. Никога не отказвал да помогне на съсед дори и в най-тежката работа, бил пръв на веселите селски сборища за чистене на царевича или за изграждане на зидове. Жените от селото също се обръщали към него да свърши някоя работа или да оправи нещо дребно, с което по-неуслужливите от него съпрузи отказвали да се заловят. С една дума, Рип ван Уинкъл бил готов да поеме всякаква работа, само да не е негова, а колкото до семейните си задължения и грижите за стопанството – за него те били нещо невъзможно. Той дори заявил, че няма смисъл да работи в стопанство-

то си, защото притежава най-лошата земя в тази област; всяко негово начинание се проваляло и щяло да се проваля винаги, каквото и да предприеме. Оградите непрекъснато се разпадали, кравите или се губели, или влизали в зелето, плевелите със сигурност растели по-бързо в нивите му, отколкото другаде; дъждът винаги завалявал, когато имал да върши нещо на открито. Наследственият му имот се съсипал по негово време акър след акър, и макар че накрая му останал малък участък с царевича и картофи, нямало толкова зле поддържано стопанство в цялата околност.

И децата му били опърпани и диви, като че ли си нямали родители. Малкият Рип – синът, който бил негов образ и подобие – обещавал да наследи както старите му дрехи, така и навиците му. Обикновено го виждали да тропаша с крака като жребче в нозете на майка си, облечен в износените широки панталони на баща си, които едва удържал с едната ръка, за да не паднат – така, както една дама повдига шлейфа си при лошо време.

Рип ван Уинкъл обаче бил от щастливите простосмъртни – от глуповатите, безотказно действащи хора, които живеят без притеснения, ядат бял или черен хляб, в зависимост от това кой хляб може да си осигурят без усилия и проблеми, и предпочитат да гладуват с малко пари, отколкото да работят за повече. Да беше оставен на мира, би пропилял живота си в пълно доволство, ала жена му непрекъснато му проглушавала ушите, че е много мързелив, нехаен и носи разруха на семейството. Сутрин, обед и вечер не спирала да нарежда, а ако той казал или направел нещо, непременно руквал порой от домашно красноречие. Рип разполагал само с една възможност да отговори на всевъзможните укори, и поради честото ѝ използване тя му се била превърнала в навик. Свивал рамене, клател глава, вдигал очи нагоре и не казал нищо. Това обаче винаги предизвиквало нова канонада от страна на съпругата му, затова той се принуждавал да свие знамената и да излезе вън от къщи – в действителност „вън“ е единственото място, принадлежащо на съпруг под чехъл.

Единственият домашен поддръжник на Рип било кучето му Вълчан. Госпожата смятала двамата за другари по мързел; гледала и на Вълчан с лошо око, сякаш бил причина господарят му толкова често да кръшка. Вярно, че във всяко едно отношение духът на кучето бил за уважение – то било храбро животно, както се полага на куче, кръстосващо горите, но има ли храброст, която може да устои на непрестанния и всеобхватен ужас, всяван от женския

език? В мига, когато Вълчан влизал в къщата, той увесвал нос, опашката му опирала в земята или се подвивала между краката, промъквал се крадешком с уплашен вид, като поглеждал косо към стопанката, а при всяко замахване с метла или черпак хувал стремглаво към вратата, квичейки.

Годините на брачния съюз се търкаляли, а времената ставали все по-лоши и по-лоши за Рип ван Уинкъл; проклетият нрав не се оправя с възрастта, а острият език е единственият инструмент, който се наточва от постоянна употреба. Дълго време, когато го гонели от къщи, мъжът се утешавал, като ходел на отколешните сбирки на мъдреци, философи и други лентяи от селото, които провеждали заседанията си на пейка пред малка кръчма, украсена с портрета на Негово Величество червендалестия крал Джордж. Обичали да седят там на сянка в унеса на дългите летни дни и да разказват невъзмутимо селските клюки или безкрайни каращи на сън истории, в които не ставало нищо. Ала си струвало всеки държавник да плати, за да чуе задълбочените дискусии, които ставали понякога, ако случайно в ръцете им попаднел стар вестник, останал от минаващ през селото пътник. Само с какво внимание попивали съдържанието му, когато с напевен глас им го четял учителят Дерик ван Бъмъл – чевръст грамотен човечец, който не се плашел и от най-дългата дума в речника; как мъдро обсъждали дори подир няколко месеца събития, случили се в държавата.

Мнението на тези интриганти напълно се контролирало от Николас Ведър, селския патриарх – кръчмарят, който седял на прага от сутрин до вечер, като се помествал само за да не е на слънце и да следва сянката на едно високо дърво; съседите разбирали колко е часът по движенията му, точни като слънчев часовник. Вярно, че рядко го чували да говори, затова пък лулата му не спирала да дими. Последователите му обаче (защото всеки велик човек има последователи) го разбирали напълно и знаели по какво да съдят за мнението му. Когато нещо от прочетеното или споменатото го подразнело, забелязвало се, че дърпа припряно от лулата и сърдито изпуска начесто по малко дим. Когато обаче бил доволен, той вдишвал пушека бавно и спокойно, а после го изпускал на леки, пухкави облачета. Друг път вадел лулата от устата си, оставял ароматния дим да се кълби около носа му и важно кимал в знак на пълно съгласие.

Съпругата на клетия Рип обаче го прогонила дори от тази крепост – внезапно нарушавала спокойствието на събралите се и ги правела на нищо; дори августейшият Николас Ведър не бил пощаден от хапливия език на

ужасното женище, което неспирно го обвинявало, че насърчава съпруга ѝ да лентяйства. Малко оставало нещастният Рип да изпадне в отчаяние и единствената му алтернатива да избяга от тежкия труд в стопанството и кръсците на съпругатеа му била да си вземе пушката и да изчезне в гората. Случвало се да седне до някое дърво и да раздели съдържанието на торбата си с Вълчан, когото смятал за свой другар и страдалец, подложен на преследване. „Бедни Вълчан! – казал той. – Стопанката те е обрекла на кучешки живот, но ти не се притеснявай, момчето ми – докато съм жив, редом с тебе винаги ще има приятел!“ Вълчан въртял опашка, взирал се тъжно в лицето на господаря си, и ако кучетата са способни да изпитат жал, наистина вярвам, че той е изпитвало това чувство от цялото си сърце.

По време на дългото си скитане в един хубав есенен ден Рип неусетно се изкачил до една от най-високите части на Катскилските планини. Бил се посветил на любимото си занимание – лов на катерици – и спокойното безмълвие се огласяло от пукота на пушката и ехото. Запъхтян и уморен, късно следобед той се проснал на зелено хълмче, обрасло с планински треви, което увенчавало края на една урва. Между дърветата се виждала цялата околност в низината – миля подир миля гъсти гори. Някъде далече долу на места се мяркали отраженията на пурпурен облак или платна на бавна лодка върху стъклената повърхност на величествената Хъдсън, безмълвно носеща се по царствения си път, докато накрая не се губела зад сините възвишения.

От другата страна в ниското се виждала дълбока планинска падина – дива, усамотена и тревясала, на дъното пълна с откъснали се парчета от надвисналите зъбери и едва осветена от отразяващите се лъчи на залязващото слънце. Известно време Рип лежал и се наслаждавал на гледката. Вечерта настъпвала, планините хвърляли дългите си сини сенки върху долините. Разбрал, че ще се стъмни много преди да стигне до селото и тежко въздъхнал при мисълта за срещата си с ужасната госпожа Ван Уинкъл.

Тъкмо се канел да тръгва надолу, когато чул далечен глас, който викал: „Рип ван Уинкъл! Рип Ван Уинкъл!“ Огледал се, но забелязал само самотна врана, която летяла на фона на планината. Решил, че му се е счуло и отново се накарал да тръгне, когато във вечерната тишина отново прозвучало: „Рип ван Уинкъл! Рип Ван Уинкъл!“, а едновременно с това козината на гърба на Вълчан настръхнала и като изръмжало гърлено, кучето се сгушило до господаря си, поглеждайки боязливо към падината.

Сега Рип усетил, че го обзема леко безпокойство. Погледнал разтревожен в същата посока и видял странна фигура, която с мъка се катерела по скалите, сгърбена под тежък товар. Изненадал се, че вижда човешко съществуване на такова отдалечено и безлюдно място, но понеже си помислил, че е местен човек, който се нуждае от помощта му, побързал да слезе надолу, за да го пресрещне.

Когато се приближил, изненадал се още повече от странния вид на непознатия – нисък набит старец с гъста шръкнала коса и прошарена брада. Бил облечен както някогашните холандци – с късо платнено палтенце с колан на кръста, с няколко чифта гащи, като най-горните били доста широки, украсени отстрани с редица от копчета, дълги до коленете и стеснени в края. На рамо носел солидно буре, което, изглежда, било пълно с алкохол. Направил знак на Рип да отиде и да му помогне с товара. А Рип, макар че се притеснявал и нямал много-много вяра на новия си познайник, се притекъл на помощ с обичайната си готовност и като вървели един след друг, двамата тръгнали по тясна клисура, вероятно сухото корито на планински поток. Докато се изкачвали нагоре, от време на време Рип чувал тътен, като от далечни гръмотевици, който сякаш идвал от дълбоката долина (по-скоро – пролом между високите скали), към която водела лъкатушешката пътека. Той се спрял за миг, но като предположил, че това е отглас от бързо преминаващ дъжд с гръмотевици, каквито често се случват високо в планината, продължил. Когато минавали през клисурата, двамата стигнали до долчинка, приличаща на малък амфитеатър и заобиколена от отвесни склонове, в чиито краища наведени дървета простирани клони и през тях се мяркали небесният лазур и един светъл вечерен облак. През цялото време Рип ван Уинкъл и неговият спътник си помагали мълчешком, защото макар първият много да се чудел с каква цел може да се пренася бъчва с алкохол в този планинска пустош, все пак виждал в странника нещо необичайно и необяснимо, внушаващо страхоочитание и напомнящи на нещо познато.

Като навлезли в амфитеатралната долчинка, пред очите им се появили нови чудни картини. На равно място в средата имало група странни наглед хора, които играели на кегли. Били облечени по особена чуждоземна мода – някои с къси жакети, други с палтенца, с дълги ножове на коланите, повечето с широки панталони, подобни на онези, с които бил предводителят им. Изглеждали необичайно – един имал голяма брада и широко лице със свински

очички; лицето на друг сякаш се състояло изцяло от нос и било заобиколено от бяла островърха шапка, украсена с червени пера от петльова опашка. Всички имали бради с най-различна форма и цвят. Един сякаш бил начело – снажен стар господин с обветрено лице, облечен с обшит с ширити жакет, с широк колан и кама, висока шапка с перо, червени чорапи, обуца със солидни токове, с изрисувани на тях рози. Цялата група напомняла на Рип на образите от старата фламандска картина в гостната на Доминие ван Шайк, селският пастор, донесена от Холандия по време на заселването.

Особено странно се виждало на Рип, че макар мъжете очевидно да се забавлявали, лицата им оставали напълно сериозни, царяла тайнствена тишина и всъщност той не бил виждал толкова маланхолични хора, събрали се да прекарват приятно времето си. Нищо не нарушавало безмълвието на картината, освен ударите с топката, които при всяко хвърляне отеквали като гръмотевичен тътен в планините.

Когато новоодошлите приближили, мъжете изведнъж спрели да играят и втренчили в Рип безжизнени си като на статуи очи, а израженията им били дотолкова особени, чудати и лишени от живот, че сърцето му се обърнало, а краката му се подкосили. Междувременно другарят му разлял питието от бурето в големи плоски бутилки и му дал знак да ги раздаде на компанията. Уплашен и разтреперан, Рип се подчинил, а мъжете обърнали бутилките в пълно мълчание и после се върнали към играта си.

Постепенно страховете и опасенията на Рип ван Уинкъл се уталожили. Той дори се осмелил (когато никой не го гледал) да опита питието и установил, че има вкуса на отличен холандски джин. По принцип обичал да си пийва и скоро се изкушил отново да опита. Понеже апетитът идва с яденето, Рип взел да надига бутилката толкова често, че накрая сетивата му се замъглили, всичко се сляло пред очите му, главата му постепенно кълмнала и той дълбоко заспал.

Когато се събудил, видял, че е на зеленото хълмче, от което най-напред зърнал стареца в падината. Разтъркал очи. Било ясна слънчева утрин. Из храстите подскачали и чуруликали птички, високо в небето, носен от чистия планински вятър, кръжал орел. „Положително не съм спал тук цялата нощ!“ – помислил си Рип, като си спомнил какво му се било случило по-преди: странника с бурето алкохол, планинската клисура, закътаното място сред скалите, мрачните играчи на кегли, бутилката. „Ох, тая бутилка, тая

бутилка! – рекъл си Рип. – Какво ще обяснявам на благоверната госпожа Ван Уинкъл?!“

Той се огледал за ловната си пушка, но вместо добре смазаното и чисто оръжие видял на земята стара кремъклийка, чиято цев била покрита с ръжда, спусъкът бил почти отчупен, прикладът – надупчен от дървесни червеи. Вече подозирал, че намусените веселяци в планината са му скроили номер и след като са го приспали с пиене, са му отмъкнали пушката. И Вълчан го нямало, но не било изключено да е изчезнал подир някоя катеричка или яребича. Свиркал Рип, за да си дойде, викал го по име, но само ехото напразно повтаряло подире му – кучето изобщо не се появило.

Наумил си отново да иде до мястото на снощната игра и ако срещне някого, да си поиска кучето и пушката. Обаче когато се надигнал, за да върви, установил, че костите му са се схванали и не е подвижен, както обикновено. „Планинската постеля не ми се отразява добре – рекъл си Рип, – а ако тия забавления ми докарат ревматизъм, госпожата направо ще ми види сметката!“ Стигнал с известни затруднения до долчинката, намерил клисурата, до която той и другарят му се били спуснали предната вечер, но за негова изненада в нея сега се пенел планински поток, скачал от камък на камък и цялата долчинка била пълна с бълбукащо ромолене. Рип обаче опитал да се спусне от едната страна на потока, като с мъка си пробивал път през гъсталак с брястове, сасафрас и хамамелис, а понякога се спъвал или се оплитал в диво грозде, чиито ластари или мустачки се виели от дърво на дърво и покривали с нещо като мрежа пътя му.

Накрая стигнал до място, където преди клисурата се разширявала към зъберите и свършвала с малкия амфитеатър, само че сега нямало и следа от него. Скалите се издигали като висока непроходима стена, от която потокът се спускаше като ветрило от переста пяна и падал в широко и дълбоко езерце, почерняло от сенките на околните дървета. Едва там клетият Рип се спрял. Отново свирнал и извикал кучето си, но в отговор чул само грака на ято безцелно носещи се в небето врани, кръжащи над сухо дърво, надвиснало над огряна от слънцето пропаст – далече и в безопасност, те сякаш го гледали отвисоко и се присмивали на затрудненията му. Какво му оставало да направи? Утрото си отивало и Рип усетил глад, понеже не бил закусил. Мъчно му било да се откаже от кучето и пушката си, страхувал е от срещата с жена си, но не си струвало да стои гладен в планината. Разтърсил глава, рамене

и ръждясалото дуло, и със сърце, пълно с безпокойство и тревога, тръгнал по посока на дома си. Близко до селото настигнал доста хора, но те до един му били непознати, което малко го изненадало, защото смятал, че познава всеки човек от околността. И дрехите им се различавали от онези, с които бил свикнал. Хората също били не по-малко изненадани и щом го зърнели, непременно поглаждали брадичките си. Непрекъснатото повтаряне на този жест накарало Рип и той неволно да го прави и тогава, за свое изумление, открил, че брадата му е пораснала и стига до гърдите.

Влязъл Рип ван Уинкъл в селото, а по петите му хукнал орляк от непознати деца – дюдюкали и сочели дългата му брада. И кучетата, сред които нито едно не било негов стар познайник, го лаели, докато минавал край тях. Цялото село изглеждало променено – било се разраснало и имало повече хора. Някои редове къщи виждал за първи път, а други, познати къщи, били изчезнали. На вратите четял непознати имена, на прозорците се виждали непознати лица; всичко било различно. Разумът явно му изневерявал и той взел да се пита дали и той, и светът наоколо не са омагьосани. Вън от съмнение това било родното му село, от което тръгнал предишния ден: виждал Катскилските планини, в далечината течала река Хъдсън, виждал предишните хълмове и долчинки, каквито си ги знаел. Усетил голямо объркване. „Шешето снощи много ми е размътило горката глава!“ – рекъл си той.

С известно затруднение открил пътя към собствения си дом и се приближил смълчан и обзет от страх, очаквайки всеки миг да чуе пискливия глас на госпожа Ван Уинкъл. Заварил къщата полуразрушена: с хлъгнал покрив, изпочупени прозорци, откачени от пантите врати. Наоколо се мотаело измършавяло куче, което изглеждало като Вълчан. Рип го повикал по име, но псето изръмжало, озъбило се и го отминало. „И кучето ме е забравило!“ – въздъхнал клетникът.

Влязъл в къщата, която – да не си кривим душата – госпожа Ван Дайк винаги поддържала безупречно. Била празна, безлюдна и очевидно – изоставена. Пустотата ѝ надвила всичките му съпружески страхове. Взел да вика жена си и децата; за миг гласът му отекнал в празните стаи, а после отново се възцарила тишина.

Тогава бързо излязъл навън и мигом прибегнал до старото спасително средство – селската кръчма, – но и кръчмата я нямало. На нейно място се издигала огромна и разнебитена дървена постройка със зейнали прозорци, някои – счупени, с дупки, запушени със стари шапки и фусти, а над входа

имало изписано с боя: „Хотел „Юниън“ на Джонатан Дулитъл“. Вместо високото дърво, което приютявало някогашната тиха холандска кръчмица, сега се извисявал гол стълб, отгоре с нещо, приличащо на червена нощна шапчица, а от него се развявало знаме със странно скупчени звезди и линии; всичко това било необичайно и неразбираемо. Обаче различил червендалестото лице на крал Джордж на табелата, под която кротко бил изпушил толкова много лули, но дори и в краля имало странна метаморфоза: червената му дреха била сменена с дреха в синьо и бежаво, вместо скиптър държал меч, на главата се бил пременил с триъгълна шапка, а отдолу било изписано с големи букви: „Генерал Вашингтон“.

Край вратата, както обикновено, имало тълпа, но Рип не разпознал никого. А и държането на хората било променено. Говорели делово, енергично, и спорели, вместо тонът им да се характеризира с флегматичност и сънливо спокойствие. Напразно се оглеждал за мъдреца Николас Ведър – широколикия мъж с двойна брадичка и доста дълга лула, който бъвал облаци тютюнев дим вместо празни приказки; или за Ван Бъмъл, учителя, който обяснявал ред по ред съдържанието на стария вестник. Вместо тях видял слаб, раздрознителен мъж, с джобове, пълни с брошури, който спорел ожесточено за правата на гражданите и говорел за избори, членове на Конгреса, свобода, битката на Бънкърс Хил, героите от хиляда седемстотин седемдесет и шеста година и разни други теми, които на изумения Ван Уинкъл приличали на вавилонски брътвежи.

Появилият се Рип с дългата прошарена брада и ръждясалата ловна пушка, с нелепите дрехи и армията от жени и деца по петите скоро привлякъл вниманието на бистреците политика в кръчмата. Те го наобиколили и го оглеждали от глава до пети с голямо любопитство. Ораторът взел да се суети около него и като го отвел малко встрани, го попитал за коя от двете страни е гласувал. Рип го гледал гупово и с неразбиране. Друг нисък и енергичен човечец го дръпнал за ръката и като се надигнал на пръсти, се поинтересувал, шепнешком, дали е федералист или демократ. Рип бил объркан не помалко, и тогава един стар господин, надут многознайко с островърха триъгълна шапка, си пробил път през тълпата, отблъсквайки пътьом хората вяло и вдясно с лакти, изтъпанил се пред Рип ван Уинкъл, с едната ръка на хълбока, а другата – опряна на бастуна, и като сякаш забивал и острия си поглед, и шапката си в самата душа на Рип, попитал със строг глас какво е накарало

Рип да дойде на изборите с оръжие в ръка и тъпа по петите – дали не възнамерявал да организира бунт в селото? А Рип отвърнал, леко притеснен:

– Грешите! Господа, аз съм кротък бедняк, родом от тук, и верен поданик на краля, Бог да го благослови!

При тези думи всички присъстващи надали викове:

– Тори! Тори! Шпионин! Натрапник! Изгонете го! Да се маха!

С големи усилия важният господин с триъгълната шапка възстановил реда и после с десет пъти по-свъсени вежди отново поискал обяснение от набедения непознат за какво е дошъл и кого търси. Клетникът смирено го уверил, че не е дошъл с лоши намерения, само иска да види някои от съседите си, които често ходели в кръчмата.

– Е, и кои са те? Кажи им имената!

Рип замълчал за малко, а после попитал:

– Къде е Николас Ведър?

Известно време било тихо, след което един мъж отвърнал с треперещ, писклив глас:

– Николас Ведър ли? Та той умря преди цели осемнайсет години! В църковния двор на гроба му имаше дървена дъска, на която му пишеше името, но тя изгни и се разпадна.

– А къде е Бром Дъчър?

– А, той постъпи в армията в началото на войната. Според някои е бил убит при шурма на Стоуни Пойнт, а други твърдят, че се е удавил по време на шквал при нос Антъни. Знаем ли – подир това не съм го виждал.

– А къде е Ван Бъмъл учителят?

– И той участва във войните. Прослави се като генерал в доброволческата войска и сега е в Конгреса.

Сърцето на Рип спряло да бие, когато научил за тъжните промени в родното му място и с неговите приятели, и разбрал, че е останал сам на света. При това всеки отговор го озадачавал, защото ставало въпрос за големи периоди от време и за неща, които не проумявал: война – Конгрес – Стоуни Пойнт, така че не се осмелил да пита за други приятели, а извикал, обзет от ужас:

– А някой тук да познава Рип ван Уинкъл?

– А, Рип ван Уинкъл ли? – възкликнали двама-трима. – Да, разбира се! Ей го там Рип ван Уинкъл, облегнатия на дървото!